

НАУКОВО-ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

щодо проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 13 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (щодо співавторства та інтерв'ю)

Запропонований на вивчення проект Закону України про внесення змін до статті 13 Закону України «Про авторське право і суміжні права», було внесено до Верховної Ради України з метою усунення можливих зловживань з боку осіб які надають інтерв'ю представникам засобів масової інформації в Україні, унеможливлення цензури.

Детально дослідивши текст тих змін, які пропонуються до внесення в чинне законодавство України, можна дійти висновку про те, що прийняття законопроекту № 2047 в тій редакції яка була напрацьована станом на 05.02.2015 р., не призведе до того результату, якого прагнуть досягти його автори. Так, фактична виключення єдиної норми права яка визначає правовий статус інтерв'ю як особливого різновиду об'єктів права інтелектуальної власності гарантовано призведе до наявності прогалини в правовому регулюванні і не дозволить забезпечити дотримання принципів свободи на отримання інформації професійними журналістами. При цьому правове регулювання тих суспільних відносин, які виникатимуть в ході проведення інтерв'ю як способу збирання різних відомостей, в тому числі і в ході проведення різних статичних, соціологічних чи політичних опитувань, будуть підпадати під регулювання загальних принципів правового регулювання відносин пов'язаних із створенням, передачею прав та використанням об'єктів авторського права. А відповідно до них ми отримуємо ту ж саму систему правового регулювання, яка і була відображена в положеннях частини 3 статті 13 Закону України «Про авторське право та суміжні права», суть якої полягає в наступному: якщо твір, створений в співавторстві, утворює одне нерозривне ціле, то жоден із співавторів не може без достатніх підстав відмовити іншим у дозволі на опублікування, інше

використання або зміну твору. А якщо твір, створений у співавторстві, складається з частин, кожна з яких має самостійне значення, то кожен із співавторів має право використовувати створену ним частину твору на власний розсуд, якщо інше не передбачено угодою між співавторами.

Вважаємо, що пропозиції щодо виключення ч. 3 ст. 13 зазначеного закону потребують належного доопрацювання. Запропонована редакція статті позбавляє законодавчої визначеності правового режиму такого об'єкту права як інтерв'ю, не відповідає поставленим завданням і, на нашу думку, тільки ускладнить суспільні відносини що складатимуться у цій сфері. Не дивлячись на це, ідея унеможливлення фактичної цензури з боку осіб, які такі інтерв'ю постійно надають, наприклад в силу свого посадового статусу, є гостро необхідною і дозволить зміцнити основоположні демократичні принципи громадського впливу на посадовців органів державної влади та місцевого самоврядування.

Саме тому, для досягнення мети, яку висловлюють автори законопроекту № 2047, потрібно не виключати ч. 3 статті 13 ЗУ «Про авторське право та суміжні права», а доповнити її зміст, внівши до положень чинного законодавства України класифікацію видів інтерв'ю і передбачивши ті їх різновиди на які не потрібне подальше отримання згоди на розміщення в засобах масової інформації.

Тому найбільш доцільним є викладення законопроекту № 2047, в наступній редакції:

«Верховна Рада України постановляє:

Частину третю статті 13 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (Відомості Верховної Ради України, 1994, №13, стаття 64) викласти в наступній редакції:

Співавторством є також авторське право на інтерв'ю. Співавторами інтерв'ю є особа, яка дала інтерв'ю, та особа, яка його взяла.

Опублікування запису інтерв'ю допускається лише за згодою особи, яка дала інтерв'ю.

Публікація інтерв'ю з особою яка дала його за винагороду здійснюється без попереднього погодження з такою особою. В усіх інших випадках опублікування запису інтерв'ю допускається лише за згодою особи, яка дала інтерв'ю. Згода на опублікування запису інтерв'ю, вважається наданою шляхом початку дачі інтерв'ю у випадках коли:

інтерв'ю дає посадова особа органів державної влади чи місцевого самоврядування з питань пов'язаних із публічною діяльністю такої особи чи діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування де така особа працює чи куди вона обрана за результатами відповідних виборів;

інтерв'ю проводиться з метою збирання та систематизації даних в ході проведення соціологічних, політологічних опитувань, екзит-полів;

інтерв'ю в громадських місцях».

Такий підхід до внесення змін в ЗУ «Про авторське право та суміжні права» гармонічно відповідає запропонованим змінам до ст. 2 ЗУ «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (стосовно публікації інтерв'ю без згоди посадової особи).

Стосовно ст. 37-1 ЗУ «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».

Пропозиції щодо внесення змін також потребують певних уточнень. Так, згідно ч.6 ст. 277 ЦК України «Фізична особа, особисті немайнові права якої порушено у друкованих або інших засобах масової інформації, має право на відповідь, а також на спростування недостовірної інформації у тому ж засобі масової інформації в порядку, встановленому законом». Також варто враховувати, що право на відповідь – це спеціальний спосіб захисту особистих немайнових прав особи (у контексті ч.6 ст. 277 ЦК України). Тому у поданій редакції ч. 1 статті 37-1 законопроекту доцільно замінити словосполучення «відповідному друкованому засобі масової інформації» на словосполучення «у тому ж друкованому засобі масової інформації».

У ч. 2 ст. 37-1 зазначеного закону пропонується встановлення строку (14 днів з моменту публікації відомостей) на можливість подання заяви про

право на відповідь особою, особисті немайнові права якої порушено. Встановлення такого строку є цілком допустимим при використанні неюрисдикційних способів захисту. Однак суб'єктами законодавчої ініціативи не враховано право особи на судовий захист свого порушеного права, реалізація якого залежить від строків позовної давності та можливості поновлення таких строків у випадках їх пропущення з поважних причин. Тому доцільним є подати ст. 37-1 у такій редакції:

«Фізична особа або юридична особа, стосовно якого (якої) друкованим засобом масової інформації було поширено відомості, які порушують його (її) права і законні інтереси, має право на відповідь у тому ж друкованому засобі масової інформації.

Заяву з вимогою відповіді має бути подано до друкованого засобу масової інформації у письмовій формі протягом 14 днів з дня поширення таких відомостей або з дня вступу в законну силу судового рішення».

Стосовно ЗУ «Про телебачення і радіомовлення» та «Про інформаційні агентства»

З урахуванням пропозицій наданих вище пропонуємо замінити термін «громадянин» на «фізична особа».

Ч. 2 ст. 33-1 ЗУ «Про інформаційні агентства» подати у такій редакції

«Заяву з вимогою відповіді має бути подано до інформаційного агентства у письмовій формі протягом 14 днів з дня поширення таких відомостей або з дня вступу в законну силу судового рішення.

Директор Інституту

Ю.Є. Атаманова